

tibus, ab caeteris crederetur. Et sane modestus, taciturnus, mansuetus fuit semper in rebus illis omnibus, quae subita, et ardua se obtulerunt; saepe vero asper, et difficilis videbatur in vili- bus nugis, dummodo tamen laedendae charita- tis nullum appareret periculum. Atque eo qui- dem astu ad supremum venit demissionis gra- dum; quae tum perfectissima est, atque ab om- ni vanae gloriolae discrimine segura, cum, ad occultandum virtutum splendorem, opportunas artes didicit adhibere.

Pari studio ac demissionem, observavit Evan- gelicam paupertatem, quam colendam instituit aetate jam maturus, et cum probe nosset, quan- ta pro Christo relinqueret, quod vitae genus amplecteretur. Etiam in suarum Dignitatum culmine limpida, et purum cor habuit ab re- rum fluxarum amore, quas ad tot annos posse- dit sine ulla tenacitate: nec enim aliter eas generoso animo relinquere toties tentasset, nec demum reliquisset eo sincerus, ac facilis, vo- cantem Jesum secuturus. Paupertas illi persua- sit ab initio tirocinii, ea se usurum et veste, et supellectili, quae deterior domi esset: quod vidimus omnino quaesiisse, ac tanquam jure sibi debitum postulasse. Nihil unquam, vel levissi- mi pretii res esset, qua donaretur, accipiebat; nisi prius impetrata Superioris venia. Quicun- que illum domi visitandum veniret, annos ultra septuaginta jam natum, ac tredecim post pro- fessa Jesuitarum vota solemnia; pene putaret ingredi tironis cubiculum. Tanta erat supelle-

cti-

ctilis paupertate! Ipso vita functo, inventae exuviae materiem dedere ingentis admirationis: nam lintearia res, admodum pauca, eaque la- cera, quam quidem magna ex parte involverat in byssino humerorum amiculo, quo utebantur laurea insigniti; libri aliquot de divinis rebus agentes; ac tres duntaxat unciales argentei; re- pertorium fuere bonorum Francisci Perezii, qui tanta olim possederat.

Quod si magnanimus fuit in iis contemnen- dis, quae mortalium cupiditatem accendunt, praestantiorem forte dicere possemus in subju- gando propriae voluntatis arbitrio. Ad annos tres, et viginti obedivit, tum bona usus vale- tudine, tum varie morbis impetitus, tum in postremis etiam suspiriis; quin unquam sit vi- sus Moderatorum judicio repugnare. Siquem casu audiret Superioribus obtrectantem, confe- stim vultu ad gravitatem composito, et mode- sto silentio, corrigebat audacem; aegerrime sem- per ferens ejusmodi sermones, prorsus alienos ab religiosa veneratione, quam suis ipse Recto- ribus tribuebat. In illis colebat Rectorem su- premum, Divinum Numen: propterea nihil satis erat ad reverentiam minuendam, qua et audie- bat, et exequabatur ipsorum imperia, quantum- vis ardua essent, et minus rationi consentanea interdum viderentur. Hos inter quidam fuit, qui sive tentaturus hominis virtutem, sive res aliter se haberet (Deo certe providente) Fran- ciscum supra Socios omnes laboribus onerabat. Ut primum Sacerdos postulabatur pro infirmi

K 2

con-

confessione, si remotior esset locus, aut hora inopportuna, mittebatur Franciscus: nec semel accidit, cum versus meridiem ab hoc regrederetur ministerio; ipsum imperari, ut denuo exiret, quin lacernam deponeret: quod ne tribui posset Sacerdotum paucitati, plures domi tunc erant ab opere vacui. Praeterea comes illi dabatur ut plurimum Adjutor quidam, cujus indoles, parum domita rationis imperio, non leviter ejus patientiam fatigabat, quod pluribus indiciis manifestum erat. Ille autem ut semper in suos motus dominabatur, obediebat tacitus, quin labia unquam in lamentationem erumperent. Quae sane perfectae obedientiae documenta eo magis erant suspicienda, quod ille ad plures annos amplissime, et graviter imperaverat, nec nisi grandiori jam aetate obedire didicerat. Olim cum in Mexicana Academia de Dignitate quadam ageretur Doctorum suffragiis conferenda, Provinciae Moderator ad Franciscum verba fecit pro Sapiente quodam, de Societate benemerito; quem omnes quidem dignum existimabant, sed non digniorem Franciscus: qui proinde reverentiam debitam religiose professus, id se posse, omnino negavit. Verumtamen ut remotior esset ab agendo in Superioris voluntatem, quanquam jure, ac sine ulla hujus offensione poterat; cum ad suffragia ventum est, ut abesse dabatur liberum, Academiae conventui non interfuit.

In castimoniae laude fuit omnibus mirabilis, purissimam servans conscientiam etiam in mun-

mundana consuetudine, priusquam ad religiosae familiae septa confugeret. Nullus fuit unquam, qui maculam vel levissimam in illo animadverteret adversus ingenuum splendorem puritatis; quantumvis tot essent, qui super ejus dictis, factisque aperto invigilarent oculo, quot fuerant ab ipso, Pontificis Vicario, pro criminibus in eam virtutem castigati. Cum iis et alii pactum inierant invidiae nomine, cujus fraudibus, et livore circumdatur, quisquis in Superioris gratia supereminet. Hi omnes accurate studebant quibuslibet Francisci motibus intelligendis, ipsiusque vel cogitationes investigare tentabant; ea tamen erat innocentia, illibatoque candore, ut, qua possent ratione officere bono Vicarii nomini, omnino nunquam invenerint. Ab eximio Angelicae hujus virtutis amore originem duxit cauta illa gravitas, atque honestus pudor, quo se gerebat, quoties foeminas convenire opus esset; quas domi visitare, abhorruit nimium quantum, nisi patrio more urbanitas, aut aeternae ipsarum salutis negotium exigeret. Tunc enim vero prima ingredientis custodia occurrebat modestia, quae viri oculos terrae constanter affigebat; altera verborum moderatio, quae, nisi penitus necessaria, loqui non patiebatur; tertia gravitatis continentia, quae rem totam expediebat, quam brevissime fieri posset. Neque tamen in agendo cum sequiori sexu, inurbana asperitate vultum muniebat; quin rationem intellexit, eam sibi reverentem benevolentiam conciliandi, ut frequentissimae ad ipsum

confluerent foeminae in poenitentiae tribunali.

In hoc maxime significavit, quanta intus urgeretur charitate animorum, quos consilio juvabat, suavibus verbis hortabatur, et prudenti gratiae dispensatione recreabat. Ad haec, cum animorum gubernationi expedire censebat, stipem etiam pro corporibus ministrabat. Quod munus ipsi erat in Academia, reddebat abunde, ut plurimum indigentiae satisfaceret. Ex proventibus inde sibi comparatis, nec obolum suimet sumptibus unquam tribuit; sed exorata Superioris licentia, totum in sustentandis pauperibus impendebat. Ne tamen desidiam foveret, in ipsa misericordia cautam adhibebat prudentiam: quippe iis foeminis, quae possent in sudore vultus vesci pane, tantum largiebatur, quantum satis esset ad ea emenda instrumenta, unde manuum suarum operibus quotidiano victui providerent. Siquae autem valetudinariae viribus ad laborandum deficerent, eas alebat penitus pro uniuscujusque conditione. Quae sane charitatis industria complures a flagitiorum coeno revocavit, ac libertate filiarum Dei donatas, in meliorem frugem traduxit: id ex eo manifestum erat, quod, cum se dedissent Francisci gubernationi, constanti essent modestia, frequentes ad confessionem accederent, atque Eucharistica dape cibarentur ex ejus consilio, quem jure merito Parentem appellabant. Quo die ante diluculum, domus Professorum socii Mexico profecti sunt, ad trium milliariorum spatium audiebant inter
alia

alia nomina perstreptentes miserarum gemitus: Ubinam Franciscus Perezus? Ubinam Pater ille noster, quem nunquam non plorabit grata Mexicanarum pauperum memoria? Providit etiam ut animorum saluti, sic Patriae cultui, ac splendori; cum domum Professorum incolenti, priusquam solemne paupertatis votum emitteret, contigit haereditas Benedicti Gasparis Larrannagae. Erant, ut minimum, unciales argentei ad ducenta triginta millia: quae omnia, vix adivit haereditatem Franciscus, pro Seminario ad Zacatecos erigendo destinavit, in quo patrii juvenes ad pietatem, et litteras informarentur. Quo uno facto, si caetera deessent, inter Principes viros de patria, et regno maximopere benemeritos Franciscus est jure collocandus.

Qui tanta pro externorum amore fecit, facile conjicitur, quantum eos amaverit, qui sub iisdem secum vexillis militabant. Assidua illa de semet victoria sacrificium fuit non interruptum, quod Sociorum charitati magnanimus offerebat. Etenim ut palam est, eum, qui se se nimium amat, laesurum sine dubio concordiam, quae necessaria est in plurimum contubernio; ita et hanc servabit illaesam, qui subeat libenter incommoda, ne sibi quaerat, quae utilitatis alienae sunt. Hac ductus cognitione Franciscus, nihil sibi commodi postulabat, nihil onerosi renuebat: et vires a virtute petens, ponderi cui-cunque supponebat humeros; ne, si refugeret ipse, portandum esset ab altero. Ita cum exeret se suimet amore, benevolentiam aliorum
K 4 sibi

sibi comparabat: eo praesertim, quoniam notum erat omnibus, de nemine illum nisi cum laude verba facere. Nec abstinere solummodo a detrahendo; verum nec patiebatur alium detrahere. Quod si quis, ipso audiente, in hujusmodi sermones laberetur, suavibus primum tentabat verbis, detractoris animum emollire; si satis haec non essent, severum induebat vultum, ut cogeret vel ab loco, vel ab sermone recedere. Totum distribuere diem, aut animorum intendens utilitati, aut ante Jesum Eucharisticum precans, aut in cubiculi solitudine sibi vacans. Inutilia colloquia fugiebat prorsus, utpote quae foveant otium, vitiorum, ac maxime detractionum originem; praesto tamen erat Sociis visitandis, ut quemque audiebat aegritudine vexari. Nec minus erat diligens in iis omnibus adimplendis, quae inter plures ejusdem contubernii haberi solent charitatis officia: qualia sunt, mutuo se invisere ad certa solemnia, et sibi invicem pro concionibus gratulari. Siquem intelligebat, peculiaribus extolli plausibus tum pro ingenio eminenti, tum pro fervore in dicendo ad populum; non modo alienus erat a foedo invidiae crimine, verum et ad ipsum prorumpere in verba, suum gaudium sincere significantia; gratiasque agebat effusus, quoniam tanto et conatu, et successu, familiae communis honori consuleret.

Hanc nimirum familiam singulari amore prosecutus est, quam a juvenili aetate ardebat amplecti, quam tandem in amplissima constitu-

tus Dignitate amplexus est, honoribus, ac divitiis posthabitis. Olim cum domesticam ad Socios Orationem diceret, agitandum assumpsit officium, quo Jesu referre gratias ii tenebamur, quos ad sua sectanda vexilla vocaverat. Et certe neminem unquam illo melius hanc oravisse causam credidero: quanquam enim nullus in oratione fuisset verborum fucatus nitor, aut exquisitus ornatus, aut calamistrata eloquentia; fluebat illi simplex, faciliisque loquela, quae deceret primarium virum; adeoque locutus est eo loci, fervore spiritus, atque ingenuitate verborum, ut nullus non corde senserit caelestem sapientiam: neque defuit, qui concionis tempore propemodum sine intermissione lacrimas verterit; cum postmodum fateretur, se corde ad planctum difficillimo, quoslibet eloquentia claros Oratores siccis semper oculis audivisse. In privatis etiam sermonibus, quotiescunque de hoc in sacram suam familiam amore fieret mentio, mira demissione obstupescere Franciscus, quod se indignum tanto donasset beneficio Deus, unde magnam aleret fiduciam salutis aeternae consequendae. Exul jam patria cum iter ageret, cogitandum, ac subtristem animadvertentur Socii, et de causa interrogatus: *Quid vultis*, inquit, *hilarem esse me, cum in tanta sit calamitate Societas? Ea videlicet crimina mea sunt.* Quas cum interciperet voces suspirium ingens, caeteros animi motus efficacius exposuere comparentes in vultu lacrimae. Documentum egregium ut eximiae demissionis, ita et amo-

amoris in afflictam Parentem! Sed hanc maxime amare monstravit, quod ejus observare leges antiquissimum habuit: has a tirocinio custodire incepit eo facile, ac fideliter, ut longo annorum usu in iisdem instructus videretur: itaque peragebat omnia maturitate quidem viri, alacritate tamen, ac facilitate tirunculi adolescentis; quod ipsius in tirocinio comites non sine sensu voluptatis recordantur. Quotquot illo postea familiariter usi sunt, in hoc testimonium conveniebant: *Nullam Societatis legem omnino scienter perfregisse Franciscum*. Profecto in illo diuturno, ac permolesto itinere, quod a Nova fecit ad Hispaniam Veterem, omnibus addictus fuit praescriptionibus, tanquam moraretur in Collegii tranquillitate: bis enim quotidie, in mari etiam, conscientiae latebras repetebat, lectionique rerum divinarum, ac sacrae commentationi ex Instituto vacabat, aegre sibi quaesito et loco, et tempore; nec parum demirantibus, qui testes videbant, tot ab illo superari difficultates, ut ejusmodi exercitationibus intenderet. Inviolato silentio id assecutus est, ut in necessario navigationum tumultu, ac strepitu, religiosam haberet solitudinem. Quodsi talis erat, cum afflictae, atque inversae res quodammodo excusare poterant, si Socii deflecterent ab legum custodia; qualis fuisse credendus est, rebus integris, ac religiosae distributionis adjumentis? Ipse nempe sibi erat lex, neque ut status perfectionem, quam ultro amplexatus fuerat, avidè sectaretur, alio stimulo habebat opus, quam

quam interna charitatis lege, ab Spiritu Sancto in cordibus hominum latenter insculpta. Quotiescunque ad aliorum conspectum veniebat, venerationem ipsi conciliabat decora quaedam dignitas ad modestiae majestatem composita: ut nemo ipsi occurreret, qui loqui auderet, nisi prorsus necessaria. In horis illis ad animi relaxationem constitutis, moderatissimus erat verbis; et in iis praeseferebat gravitatem quandam, cujus ad aspectum induere moderationem omnes cogebantur: et cum incautus quidam, ipso praesente, inopportune faceta dixisset, confestim ad illum Superior: *Reverentia saltem Francisco Perezio debita continere te debuisset*: tanquam religiosus hominis vultus norma deberet esse consulte loquentibus. Magni tempus aestimabat, eo nobis datum, ut aeternitati beatæ consulamus: propterea quemcunque ad se negotii causa venientem, nunquam non excepit liberaliter; quod si tamen, audito paucis verbis responso, sermonem ille de minus utilibus ducebat; ad gravitatem Franciscus, ac silentium confugere moris habuit, ut abire cogeret imprudentem. Hac eadem arte solebat alios ab se abigere, qui non tam hominis amicitiam colere, quam tempus otiose terere quaerebant.

Proinde quanquam moraretur in urbe amplissima, et iis intenderet ministeriis, quae necessario poscerent suam ad homines praesentiam; vivebat tamen adeo abalienatus ab humano commercio, ut merito illum comparare pos-

possimus cum Thebaidis Coenobitis. Plerunque nesciebat, contubernalem Socium recens adventasse domum Professorum, donec illum vidisset ad exercitia familiaribus communia. Ignorabat penitus, non modo, quid in urbe novi; sed quid etiam intra domesticos parietes. Complures e Mexicana Provincia Socios, quibuscum in eadem urbe vixerat, nec nomine cognoscebat, quin etiam de sibi notis, raro ad ejus aures veniebat, ubinam Collegii essent, quodve munus exercerent. Nimirum sibi soli cum intenderet, ac rebus ex officio debitis; aut deerat ipsi tempus, aut contemnebat de iis interrogare, quae sui muneris non erant. Abunde testatus est has hominis virtutes Sacerdos quidam, qui ad annos quindecim eo usus est conscientiae Moderatore; palamque asserebat, illum semper sibi esse visum alterum Franciscum Borgiam; quem etiam, constanter asseverabat, quamplurima sibi praesaguisse ventura, quae vidit postmodum eventu comprobata. Utique potuit solerti mentis acumine de homine conjicere, cujus intimos recessus longo annorum usu cognoverat; ego vero nihil portentis crederem, hoc etiam gratuito dono insignitum fuisse Franciscum; cujus imaginem corporis jam paucis describam verbis, cum meritam posteritati statuam dedicare non possim.

Fuit Franciscus Perezus Aragonius statura paulo supra mediocrem, atque ad eas dignitates facta, quibus et ipsum ad plures annos de-

decoravit, et quibus certe sublimioribus decoravisset tam generis, tum etiam virtutum claritas; nisi terga ultro vertisset honoribus, ut contemptum, ac pauperem Jesum sequeretur. Corpore incessuque nunquam non rectus, atque ad majestatem adeo natura compositus, ut extrema etiam senectute gravis, neque minimum dorso flecteretur. Non illi crassitudo, non etiam macies; sed ea in torosis membris proportio, quae virum robustum deceat. Capilli ad annum trigesimum flavi; ab hac aetate (quod narrabat ipse) canescentes; deinceps vero candidi omnino, nulla vel umbra minima intermixta; densi tamen semper, nullumque calvitium. Ornabat frontem recta planities intra mediocritatem protensa. Ex aequis terminis densa, ut capilli, supercilia prodibant, a natura decore conformata. Oculi caesii, et paulo grandiores nitebant oppido; gravesque, ac penetrabiles intuebantur. Nasus nullibi inclinans, plenus, nec inhoneste prominens. Os nihil aut excedens, aut deficiens a proportionis magnitudine. Oblonga facies, in qua nihil non viro dignum: tranquillius vultus, qui tamen ad severiorem formam parum vergeret, ad humanam gravitatem diceres factum omnino. Vox in familiari sermone affatim plena, sed quae in raucedinem tantillum desineret, adeoque ad concionem subobscura. Incessus ultra rectam posituram, quam memoravimus, ita per omnia decens, ut neque a primis dignitatibus, quas occuparat, recederet; neque ab

ab religiosa modestia, et sanctimonia, quam ut semel amplexatus est, nihil interrupte ad mortem praesetulit. Et haec de Francisco Perezio, quem eo digniorem memoria judicabit posteritas, quo simplicius eximia ejus facta, et exempla narraverimus.

AUGUSTINUS MARQUEZIUS.

Sexto decimo Kalendas Novembres, anno currentis saeculi quarto decimo, ad Castra Caecilia, hodie *Cazeres*, Bethuriae urbem, Augustinus Antonius Marquezius natus est. Quo ille sanguine, quibus fuerit Parentibus; dives ne ipsis arriserit, an tristis fuerit fortuna; penitus ignoramus. Nec enim fuisse ullum scimus, apud quem ille Genitores, aut patriam aliquando meminerit: nec ab eis unquam accepit litteras, nec ad ipsos dedit novus hic Abraham divino monitu exire jussus de domo, et cognatione sua. Qui tamen testes vidimus tum ejus agendi rationem, tum etiam naturalem quandam animi sui magnitudinem; nihil profecto dubitamus, honestis illum Parentibus genitum, qui christiane, atque ingenue filium instituerunt; cum praesertim, si fuisset aliter, ab ipsius ore sciremus; cum nullam se se contemnendi non arriperet occasionem. Unum liquido constat, quod morti propinquus ipse familiari cuidam aperuit: se nimirum, cum Placentiae latina rudimenta edisceret, atque ob austeram, silentioque ac sacris meditationibus obstrictam Carthusianorum vitam, ad eorundem amplectendum Institutum propenderet; literis ab Superiore postulavisse, ut ad Tirones adscriberetur. Id ejus Pater odoratus, nihil unquam